

N-VA

Maatregelen in de modellen.....	3
We vergroten het verschil werken en niet-werken door de belasting op arbeid te verlagen (101)	4
De aftrek voor kinderopvang gaat naar 100% (102).....	5
We verhogen de taks op nationaliteitsverkrijging (103)	6
We ondersteunen zelfstandigen met een ondernemersaftrek en een hogere investeringsaftrek (104)	7
We schrappen belastingaftrekken voor niet-actieven (105)	8
We verlagen de subsidies voor fossiele brandstoffen (106)	9
We harmoniseren het loonbegrip van aandelenopties via een bijdrage (107).....	10
We hervormen de DBI-aftrek (108)	11
We streven naar betaalbaar wonen door de BTW op sloop- en heropbouw te verlagen (109)....	12
We schaffen de inschakelingsuitkeringen geleidelijk af (201).....	13
We schaffen het Stelsel van Werkloosheid met Bedrijfstoelage (SWT) geleidelijk af (202).....	14
We beperken de werkloosheidsuitkering in de tijd (203)	15
We voorzien een bijdrage van de allerhoogste pensioenen (301).....	16
We schrappen de pensioenbonus (302)	17
We besteden alleen het gedeelte van pensioenen uit de welvaartsenveloppe (303).....	18
We hervormen het leefloon zodat de kloof tussen werken en niet-werken groter wordt (304) ..	19
De verblijfsvoorwaarden en de controle om aanspraak te maken op IGO worden opnieuw verstrengd (305).....	20
We brengen de uitgaven gezondheidszorg meer in lijn met de economische groei (401).....	21
We schaffen het stelsel van verplicht ziektepensioen voor statutaire ambtenaren af (402)	22
We willen langdurige arbeidsongeschiktheid vermijden en de re-integratie van langdurig zieken/invaliden in de arbeidsmarkt bevorderen (403)	23
We verhogen de productiviteit van de economie door het versoepelen van de regels rond e-commerce, openingsuren/zondagsopening, flexi-jobs,... (501)	25
We verminderen subsidies op federaal niveau en bouwen taken af (601).....	26
Besparing op de werkingskosten van de overheid (602).....	27
We passen ontwikkelingssamenwerking binnen een bredere economische en veiligheidsagenda (603)	28
We besparen op de werkingskosten van het politiek apparaat (604).....	29
We hervormen de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen: deel administratiekosten (605)	30
We maken de vakbondspremies belastbaar (606)	31
We beperken de instroom inzake migratie (607).....	32
We voorzien een structurele verhoging van het budget voor de kerntaak veiligheid (608).....	33

We voorzien een tijdelijke investeringsimpuls voor defensie, digitalisering en de energietransitie (SMR, ...) (701).....	34
We verkopen niet-strategische overheidsparticipaties: we spreiden de opbrengst gelijkmatig in schuldafbouw en extra investeringen (defensie en energie) (702).....	35
We verlengen maximaal de levensduur van zoveel mogelijk kerncentrales (801)	36

Maatregelen in de modellen

We vergroten het verschil werken en niet-werken door de belasting op arbeid te verlagen (101)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We schaffen de bijzondere bijdrage sociale zekerheid (BBSZ) meteen af

Tijdspad

2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Volledige afschaffing van de bijzondere bijdrage sociale zekerheid vanaf 2025

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-1234	-1234	-1234	-1234	-1234

De aftrek voor kinderopvang gaat naar 100% (102)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We verhogen de aftrekbaarheid van de kosten voor kinderopvang van 45% naar 100%

Tijdspad

2025-2027

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

In aanslagjaar 2025, inkomstenjaar 2024 is kinderopvang fiscaal aftrekbaar aan een percentage van 45%, met een maximum per dag van 16,4 euro.

De partij wil het percentage van de fiscale aftrekbaarheid stapsgewijs verhogen:

- in 2025 naar 50%
- in 2026 naar 75%
- in 2027 naar 100%

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-22	-131	-241	-241	-241

We verhogen de taks op nationaliteitsverkrijging (103)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We verhogen het registratierecht op de verkrijging van de Belgische nationaliteit

Tijdspad

1/1/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Berekeningen op basis van hypothesen compatibel met de Demografische vooruitzichten van februari 2024.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	136	136	136	136	136

We ondersteunen zelfstandigen met een ondernemersaftrek en een hogere investeringsaftrek (104)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We voeren een ondernemersaftrek in op het inkomen van zelfstandigen in hoofd- en bijberoep. Daarnaast verhogen we de investeringsaftrek.

Tijdspad

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Het FPB heeft de budgettaire impuls berekend door de politieke partij overgenomen.

Opmerking Model EXPEDITION: ondernemersaftrek werd gesimuleerd met EXPEDITION; verhoging investeringsaftrek kan niet gesimuleerd worden met EXPEDITION.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-220	-240	-260	-280	-400

Bronnen van onzekerheid

Alhoewel onzeker, is de impuls plausibel in orde van grootte op basis van macro-economische gegevens en gegevens over belastingen en inkomensverdeling. Het FPB kon niet een precieze berekening maken op basis van microsimulatie.

We schrappen belastingaftrekken voor niet-actieven (105)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We schaffen de belastingvermindering voor langdurig werklozen af en verminderen deze voor de allerhoogste pensioenen. Daarnaast worden belastingkredieten omgezet in belastingverminderingen.

Tijdspad

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Deze maatregel behelst drie elementen:

1. Afschaffen van de specifieke belastingvermindering op vervangingsinkomens voor langdurig werklozen (= minstens 1 jaar werkloos). Budgettaire impuls van deze deelmaatregel = 279 miljoen euro op jaarbasis.
2. Negatieve belasting wordt onmogelijk. Met zgn. belastingkredieten krijg je belastingen terug, ook al betaal je geen belastingen. Met dit voorstel zal het nog mogelijk zijn om de belasting tot 0 euro terug te brengen, maar niet meer negatief te gaan. Budgettaire impuls van deze deelmaatregel = 105 miljoen euro op jaarbasis.
3. Gepensioneerden genieten van een specifieke belastingvermindering. Deze maatregel wil deze belastingvermindering voor personen met een hoog pensioen afschaffen. Concreet wordt de huidige belastingvermindering vanaf 2025 voor pensioenen hoger dan 42000 euro sneller afgebouwd zodat deze 0 wordt voor pensioenen hoger dan 50000 euro. Budgettaire impuls van deze deelmaatregel = 74 miljoen euro op jaarbasis.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	458	458	458	458	458

We verlagen de subsidies voor fossiele brandstoffen (106)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

De subsidies voor fossiele brandstoffen worden elk jaar verminderd

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Het bedrag aan fiscale uitgaven voor de terugbetaling van accijnzen op het professioneel gebruik van diesel wordt in 2025 met 40 miljoen euro verlaagd. Daarna wordt dat bedrag telkens met nog eens 40 miljoen euro verlaagd, om in 2029 uit te komen op een gecumuleerd totaal van 200 miljoen euro.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	40	80	120	160	200

We harmoniseren het loonbegrip van aandelenopties via een bijdrage (107)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We voeren een solidariteitsbijdrage in op aandelenoptieplannen.

Tijdspad

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Voor de optieplannen wordt vertrokken van een verondersteld basisbedrag van 1985 miljoen euro in 2024. Op dit bedrag wordt na hervorming een tarief toegepast van 13.07% als persoonlijke bijdrage. Er wordt verondersteld dat het geheel van de bruto belastbare waarde zowel voor als na hervorming belast wordt aan een marginaal tarief van 50%. Voor de ramingen inzake personenbelasting wordt het bekomen basisbedrag tot slot opgehoogd met 7.4% om rekening te houden met de aanvullende gemeentebelasting. De opgenomen raming is het geheel van effecten inzake persoonlijke bijdragen en personenbelastingen.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	120	120	120	120	120

We hervormen de DBI-aftrek (108)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

We verscherpen de participatievoorwaarde maar bouwen een vrijstelling in voor alle kleine en middelgrote ondernemingen.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Microsimulatie

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	410	410	410	410	410

We streven naar betaalbaar wonen door de BTW op sloop- en heropbouw te verlagen (109)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Fiscaliteit en parafiscaliteit

Technische modaliteiten

De beperkingen door de regering De Croo ingevoerd om van het 6%-tarief te genieten bij sloop- en heropbouw worden geschrapt.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Het Rekenhof raamde de budgettaire kost van de maatregel zonder beperkingen op 293 miljoen euro. Aangezien de regering bij het invoeren van de maatregel met beperkingen uitging van een budgettaire kost van 59 miljoen euro, wordt de kost van het opheffen van de beperkingen geraamd op 234 miljoen euro.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-234	-234	-234	-234	-234

We schaffen de inschakelingsuitkeringen geleidelijk af (201)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Arbeidsmarkt (incl. werkloosheid)

Technische modaliteiten

De inschakelingsuitkeringen voor pas afgestudeerden worden met onmiddellijke ingang afgeschaft, zodat er geen nieuwe instroom in deze stelsels meer mogelijk is. De duur van de al ingegane uitkeringen wordt in principe beperkt tot één jaar. Die periode kan met maximaal 1 jaar worden verlengd voor wie bij de regionale arbeidsbemiddelaars een opleidings-/activeringstraject voor een knelpuntberoep volgt.

Tijdspad

Met onmiddellijke ingang (1/1/2025).

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De raming van de impuls werd opgesteld in overleg met de RVA. De raming is gebaseerd op de geobserveerde cijfers voor 2023 en geïndexeerd naar prijzen en hoeveelheden van 2024. De impuls bevat enkel de mindere uitgaven werkloosheid die volgen uit het stopzetten van de jaarlijkse instroom van personen die aanspraak kunnen maken op inschakelingsuitkeringen. De besparing op de overige rechthebbenden inschakelingsuitkering wordt verrekend in de impuls van de maatregel 'Beperking werkloosheidsuitkering in de tijd'.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	25	25	25	25	25

We schaffen het Stelsel van Werkloosheid met Bedrijfstoelage (SWT) geleidelijk af (202)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Arbeidsmarkt (incl. werkloosheid)

Technische modaliteiten

De instroom in alle nog bestaande stelsels van werkloosheidsuitkeringen met bedrijfstoelage (SWT) wordt met onmiddellijke ingang stopgezet. De duur van de al ingegane uitkeringen wordt in principe beperkt tot één jaar. Die periode kan met maximaal 1 jaar worden verlengd voor wie bij de regionale arbeidsbemiddelaars een opleidings-/activeringstraject voor een knelpuntberoep volgt. De beperking van de uitkering in de tijd geldt niet voor oudere werkzoekenden die minder dan 2 jaar verwijderd zijn van hun vroegst mogelijke pensioendatum.

Tijdspad

Met onmiddellijke ingang (1/1/2025)

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Geen nieuwe intredes meer in het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT)

- De impuls is in dit geval (bij uitzondering) niet berekend op basis van constante aantallen van 2024, maar op basis van de evolutie van de intredes in SWT in de basisprojectie, die immers op zich al sterk afnemen. Zonder nieuwe instroom, valt het aantal uitkeringsgerechtigden SWT vrijwel terug tot 0 tegen 2029.
- Enkel de directe minderuitgaven aan werkloosheidsuitkeringen worden verrekend in de impuls. De afgeleide effecten (bv. op werk, leefloon en inactiviteit) worden in rekening gebracht in de verdere modellering en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	32	67	83	99	95

We beperken de werkloosheidsuitkering in de tijd (203)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Arbeidsmarkt (incl. werkloosheid)

Technische modaliteiten

De duur van de werkloosheidsuitkeringen wordt beperkt tot één jaar gezien de spanning op de arbeidsmarkt. Die periode kan met maximaal 1 jaar worden verlengd voor wie bij de regionale arbeidsbemiddelaars een opleidings-/activeringstraject voor een knelpuntberoep volgt. De beperking van de uitkering in de tijd geldt niet voor oudere werkzoekenden die minder dan 2 jaar verwijderd zijn van hun vroegst mogelijke pensioendatum, al wordt ook van deze werkzoekenden verwacht dat zij tot hun vroegst mogelijke pensioendatum beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt.

Tijdspad

Met onmiddellijke ingang (1/1/2025), maar, omdat de tellers voor de werkloosheidsduur op 0 worden gezet, slechts besparingen vanaf 2026.

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

- De raming van de impuls werd opgesteld in overleg met RVA.
- De impuls werd gebaseerd op de geobserveerde cijfers voor 2023 en geïndexeerd naar prijzen en hoeveelheden van 2024.
- De maatregel beperkt de uitkering in de tijd voor uitkeringsgerechtigde volledig werklozen (UVW) “na voltijdse arbeid” en “na deeltijdse arbeid”, voor kunstwerkers en voor rechthebbenden op de beschermingsuitkering. Het statuut UVW “na studies” wordt volledig ontmanteld. De besparing op de jaarlijkse instroom voor dat laatste statuut wordt apart verrekend (zie 110_2), de rest van de mindere uitgaven voor UVW ‘na studies’ worden hier verrekend. De uitfasering van de stelsels SWT wordt integraal verrekend in maatregel ‘Geleidelijke afschaffing inschakelingsuitkeringen’.
- De impuls op zich bevat enkel de directe mindere uitgaven voor werkloosheid ten gevolge van de beperking in de tijd of het stopzetten van de uitkeringen (UVW na studies). Alle afgeleide effecten (uitstroom naar leefloon, werk of inactiviteit) worden in rekening gebracht in de verdere modellering, en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten. Voor de uitstroomhypothesen wordt beroep gedaan op het FPB-arbeidsaanbodmodel LASER.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	0	2490	2490	2490	2490

Bronnen van onzekerheid

De mogelijke verlenging met één jaar bij opleidingen voor knelpuntberoepen is hier (bij gebrek aan verdere informatie) minimalistisch opgevat: gebaseerd op de huidige RVA-observaties voor opleidingen knelpuntberoepen plus de ruimte in plaatsen beroepsopleidingen die vrijkomt door die opleidingen te beperken tot personen met maximaal twee jaar werkloosheidsduur.

We voorzien een bijdrage van de allerhoogste pensioenen (301)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Sociale bescherming (incl. pensioenen)

Technische modaliteiten

Pensioenen boven de 3.500 euro worden niet geïndexeerd in 2025, 2026 en 2027. Daarenboven wordt de perequatie in de ambtenarenpensioenen volledig afgeschaft.

Tijdspad

2025 en 2026

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De perequatie in het referentiescenario wordt tweejaarlijks toegepast. Het verschil tussen een scenario met en een zonder perequatie van de ambtenarenpensioenen geeft de budgettaire raming van het afschaffen van de perequatie. Daarnaast worden drie indexsprongen toegepast tussen 2025 en 2027 op pensioenen boven de 3500 euro.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	276	532	817	817	841

We schrappen de pensioenbonus (302)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Sociale bescherming (incl. pensioenen)

Technische modaliteiten

De pensioenbonus voor mensen die aan het werk blijven tot hun wettelijke pensioendatum wordt afgeschaft.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De maatregel schaft de pensioenbonus, die op 1 juli 2024 van kracht zou worden, af. De evaluatie van de maatregel is gebaseerd op de raming van effecten van het invoeren van een pensioenbonus. De hiervoor gebruikte methode is dezelfde als degene die is beschreven in het rapport "Pensioenakkoord juli 2022- Doorrekening van pensioenmaatregelen" van het Kenniscentrum Pensioenen van oktober 2022. Deze methodologie werd aangepast om rekening te houden met de uitbetaling van een bonus in de vorm van een kapitaal. In het bijzonder wordt verondersteld dat de betaling van de pensioenbonus in de vorm van een kapitaal 50% meer mensen aanmoedigt om te blijven werken dan een equivalente bonus die in de vorm van een rente wordt betaald (in dit geval een maandelijkse rente van 1,2 euro netto per effectief gewerkte dag na de P-datum, d.w.z. de datum vanaf wanneer een persoon aan de voorwaarde voor pensionering voldoet).

Het aantal mensen dat langer doorwerkt door de invoering van een pensioenbonus is gebaseerd op econometrische schattingen van Duval (2003) over de invloed van de impliciete belasting op langer werken op de participatiegraad van oudere werknemers. Het aantal mensen dat zou blijven verder werken door de invoering van de pensioenbonus zou in 2029 ongeveer 7 500 personen bedragen. We veronderstellen dat dit aantal geleidelijk aan wordt bereikt.

Aantal personen dat hun professionele activiteit verlengt door het invoeren van een pensioenbonus In duizendtallen

2024	2025	2026	2027	2028	2029
1.2	2.5	3.4	5.4	7.0	7.7

Vanaf 2025, het jaar vanaf wanneer de pensioenbonus wordt uitgekeerd, nemen de pensioenuitgaven toe. Deze stijging is geleidelijk en weerspiegelt grotendeels, met een vertraging van 1 jaar, de evolutie van het aantal mensen dat langer doorwerkt en dus de bonus opbouwt. Omgekeerd leidt de afschaffing van de pensioenbonus tot een daling van de pensioenuitgaven.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de budgettaire impulsraming in dit geval niet kan worden bepaald op basis van constante aantallen van 2024, aangezien niemand in dat jaar een bonus zal uitbetaald krijgen.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	80	237	249	328	359

We besteden alleen het gedeelte van pensioenen uit de welvaartsenveloppe (303)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Sociale bescherming (incl. pensioenen)

Technische modaliteiten

Het deel van de welvaartsenveloppe dat voorzien wordt voor de pensioenen keren we volledig uit. Alle andere uitkeringen krijgen geen welvaartsaanpassing boven op de index.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De impulsraming is gebaseerd op de geraamde welvaartsenveloppes in het werknemersstelsel, zelfstandigenstelsel en bijstandsstelsel volgens de Economische Vooruitzichten van het FPB van februari 2024, omgezet naar constante prijzen en aantallen van 2024. De maatregel voorziet dat enkel het deel van de welvaartsenveloppe voor pensioenen nog zal worden uitbetaald. De besparing stemt dus overeen met de welvaartsenveloppe in het bijstandsstelsel en met de welvaartsenveloppes in het werknemersstelsel en het zelfstandigenstelsel met uitzondering van het deel pensioenen.

De impact van wegvallende welvaartsaanpassingen op het beschikbaar inkomen is eveneens doorgerekend met het microsimulatiemodel EXPEDITION, voor zover het wettelijke barema's betreft in de werknemers-, zelfstandigen- en bijstandsregeling (minima, forfaits en loongrenzen) die als berekeningsparameter in het model zijn opgenomen. Hierbij is uitgegaan van de percentages die vermeld staan in de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact, zijnde 1%/jaar voor de minima en forfaits, en 1,25%/jaar voor de loongrenzen en dit voor de periode 2025-2029.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	243	487	732	983	1240

We hervormen het leefloon zodat de kloof tussen werken en niet-werken groter wordt (304)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Sociale bescherming (incl. pensioenen)

Technische modaliteiten

Het leefloon wordt de volgende legislatuur niet geïndexeerd of aangepast via de welvaartsenveloppe zodat het verschil tussen een inkomen uit arbeid en een bijstandsuitkering toeneemt. We maken een deel van het leefloon voorwaardelijk, bijvoorbeeld aan taalkennis, het hebben gevolgd van een inburgeringscursus of inschrijving bij de dienst voor arbeidsbemiddeling.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De impuls wordt berekend op basis van drie modaliteiten van de maatregel:

1. We passen de niet-indexering aan de prijzen toe. Bij wijze van uitzondering wordt deze niet-indexering opgenomen in de impuls, hoewel dit per definitie tegen constante prijzen van 2024 is.
2. We houden rekening met de criterium "taalkennis" op basis van EAK-gegevens. Begunstigden die niet voldoen aan het taalcriterium verliezen 33% van hun uitkering.
3. We houden ook rekening met de criterium "inschrijving bij een arbeidsbemiddelingsdienst". Begunstigden die niet voldoen aan dit criterium verliezen 33% van hun uitkering. We veronderstellen dat het percentage van niet-ingeschreven daalt tot 2029 gezien de druk die wordt uitgeoefend op de leefloners. Het FPB hanteert ook een percentage van uitstroom naar werk voor de extra inschrijvers bij een arbeidsbemiddelingsdienst. Van diegenen die instromen vanuit leefloon naar werk, veronderstellen we dat 2/3 voltijds en 1/3 deeltijds aan de slag zou gaan.

De impuls bevat enkel de mindere uitgaven aan OCMW-uitkeringen. De afgeleide effecten (bv. op werk) worden in rekening gebracht in de verdere modellering en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	412	441	458	485	507

De verblijfsvoorwaarden en de controle om aanspraak te maken op IGO worden opnieuw verstrengd (305)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Sociale bescherming (incl. pensioenen)

Technische modaliteiten

In 2022 werden specifieke groepen vrijgesteld van controle op de verblijfsvoorwaarden voor een IGO. Deze groepen omvatten onder meer personen die ingeschreven zijn op het adres van het OCMW. Deze maatregel wordt voor deze groep teruggedraaid, en voor iedereen wordt de meldingsplicht voor afwezigheden verstrengd. Daarnaast wordt ook het quotum van 80% van het aantal jaarlijks te controleren begunstigen opnieuw ingevoerd en opgedreven.

Tijdspad

Maatregel gaat in op 1/1/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De impulsraming houdt rekening met de impact van (1) het aanpassen van de groep die vrijgesteld is van controle (enkel nog vrijstelling voor mensen ouder dan 80 jaar en wie verblijft in een rust- of verzorgingstehuis of in een psychiatrische verzorgingsinstelling) en (2) het opdrijven van het quotum van controles op het aantal overtredingen bij de IGO-gerechtigden en met een toename van de administratiekosten door het uitbreiden van de controles. Deze impulsraming was onder meer mogelijk dankzij gegevens van de Federale Pensioendienst. Een kwantificering van wijzigingen in de huidige controlepraktijk van IGO-gerechtigden (zoals opnieuw invoeren van controles door postbode) kon niet worden uitgevoerd maar verwacht wordt dat de impact hiervan beperkt is.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	9	9	9	9	9

We brengen de uitgaven gezondheidszorg meer in lijn met de economische groei (401)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Gezondheidszorg, invaliditeit

Technische modaliteiten

We passen de groeिनorm in de gezondheidszorg aan richting een groeipad naar het einde van de legislatuur.

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De groeिनorm van de politieke partij is toegepast op alle RIZIV-uitkeringen (inclusief compensaties voor geneesmiddelen artikel 81) zoals opgenomen in de begroting 2024. Het FPB gebruikt niet de groeिनorm in zijn projecties, maar de groei bepaald door het econometrisch model PROMES. In onze laatste projecties (die als basis dienen voor de kostenberekening) was het gemiddelde jaarlijkse groeipercentage dat door PROMES werd geraamd gelijk aan 3,3% (in reële termen) over de periode 2025-2029. Het is tegen dit groeipercentage dat de maatregelen die voorstellen om de groeिनorm te veranderen, zullen worden afgezet (en niet tegen de huidige norm).

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	675	1767	2918	3719	4537

We schaffen het stelsel van verplicht ziektepensioen voor statutaire ambtenaren af (402)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Gezondheidszorg, invaliditeit

Technische modaliteiten

De komende vijf jaar wordt iedereen die op vervroegd medisch pensioen is, gescreend om ze, waar mogelijk en wenselijk, te activeren.

Tijdspad

2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Een deel van de personen met een pensioen wegens definitieve lichamelijke ongeschiktheid wordt geïntegreerd op de arbeidsmarkt. De terugkeer naar werk wordt ondersteund door integratietrajecten.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	52	107	158	207	252

We willen langdurige arbeidsongeschiktheid vermijden en de re-integratie van langdurig zieken/invaliden in de arbeidsmarkt bevorderen (403)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Gezondheidszorg, invaliditeit

Technische modaliteiten

Primaire arbeidsongeschiktheid: a) We responsabiliseren werkgevers (uitgezonderd KMO's) door een bijdrage in te stellen als beperkt percentage van de ZIV-kost. b) We responsabiliseren werknemers door kortingen op de uitkeringen voor wie de administratieve verplichtingen niet naleeft of niet opdaagt bij controle. Bij voortdurende nalatigheid worden deze kortingen verhoogd. c) We investeren in de activering en re-integratie van langdurig zieken. De jaarlijkse verdeling van deze middelen gebeurt in functie van de bereikte tewerkstellingsresultaten.

Tijdspad

2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Luik responsabilisering van de werkgevers

- De werkgevers betalen een bijdrage van 40% op de primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen voor de eerste twee maanden.
- De impuls is gebaseerd op het referentiescenario voor primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in 2024.
- De impuls bevat enkel de minderovertuigingen aan primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. De afgeleide effecten worden in rekening gebracht in de verdere modellering en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten.

Luik korting op de primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen

- Bij gebrek aan andere gegevens heeft het FPB de veronderstellingen van de partij overgenomen met betrekking tot het percentage mensen die vallen onder de criteria voor de verlaging van de uitkering.
- De impuls is gebaseerd op het referentiescenario voor primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen in 2024.
- De impuls bevat enkel de minderovertuigingen aan primaire arbeidsongeschiktheidsuitkeringen. De afgeleide effecten worden in rekening gebracht in de verdere modellering en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten.

Luik re-integratieplan voor langdurig zieken

- De kosten van het re-integratieplan: het FPB heeft de hypothese van de partij van 25.000 re-integratietrajecten voor invaliden per jaar overgenomen, tegen een kostprijs van €4.000 per traject (bron: budgettaire notificaties van 20/10/2021).
- De besparingen op de invaliditeitsuitkeringen als gevolg van het re-integratieplan: het percentage mensen dat na het volgen van een traject herinstroomt in werk wordt geraamd op 40% in 2025 (Bron: Verslag van de Hoge Raad van werkgelegenheid) en daalt naar 30% in 2029 (omdat de overblijvende groep personen in invaliditeit minder "mobiliseerbaar" wordt). Van diegenen die na een traject herinstromen in werk, zou 2/3 voltijds en 1/3 deeltijds werken (Bron: Verslag van de Hoge Raad voor de werkgelegenheid).

- De impuls bevat enkel de kosten van het re-integratieplan en de mindere uitgaven aan invaliditeitsuitkeringen. De afgeleide effecten worden in rekening gebracht in de verdere modellering en maken integraal deel uit van de gepubliceerde resultaten.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	292	432	562	684	796

We verhogen de productiviteit van de economie door het versoepelen van de regels rond e-commerce, openingsuren/zondagsopening, flexi-jobs,... (501)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Economisch beleid (industrie- en mededingingsbeleid, O&O)

Technische modaliteiten

Nachtwerk moet eenvoudiger te regelen worden in louter onderling overleg tussen werkgever en werknemer. Geen verplichte sluitingsdag. Minder rigide regels inzake overuren en arbeidstijd, en minder administratieve verplichtingen. Lagere kosten voor het oprichten vennootschap, en een versterking mededingingsautoriteit.

Tijdspad

Maatregel gaat in op 1/1/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De ingediende deelmaatregelen werden waar mogelijk vertaald in een verandering van de NMR-indicator van de OESO, en deze op zijn beurt in een schok van de geaggregeerde mark-up en productiviteit. De NMR-indicator peilt naar (specifieke punten van) marktwerking op de productmarkten, maar niet op de arbeidsmarkt.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	0	0	0	0	0

We verminderen subsidies op federaal niveau en bouwen taken af (601)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

De subsidies en taken op federaal niveau worden verminderd. We gebruiken als basis het overzicht dat Kamerlid Sander Loones jaarlijks opvraagt bij alle federale kabinetten. Daarnaast is er een specifieke besparing bij NMBS en Infrabel door het bevriezen van de exploitatiedotatie op het niveau van 2024 en een jaarlijkse bijkomende vermindering, het verminderen van de ESA bijdrage en tenslotte verminderen we de algemene subsidie bij BPost, en het schrappen de krantensubsidie, alsook de federale subsidies aan de “backbone waterstof”.

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De impuls komt overeen met de bedragen die door de partij vermeld worden.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	824	821	887	989	1291

Bronnen van onzekerheid

De impuls houdt geen rekening met de mogelijke gevolgen van het opgeven van sommige van onze internationale toezeggingen, zoals de vermindering van de ESA bijdrage.

Besparing op de werkingskosten van de overheid (602)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

We besparen jaarlijks 0,5% op de werkingskosten van de federale overheid en de SZ, met uitzondering van de veiligheidsdepartementen. Specifiek wordt ook de groei van de werkingsmiddelen van de mutualiteiten beperkt.

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Wat de mutualiteiten betreft, werd de impuls van de maatregel berekend door de groei van hun werkingskosten te beperken tot die van de rest van het RIZIV. De besparingen op de rest van Entiteit I stemmen overeen met de limiet die (in het kader van de doorrekening) werd opgelegd aan de lineaire besparingen op de werkingskosten. Uit de gegevens van de meerjarenbegrotingen van de FOD Sociale Zekerheid blijkt dat de gemiddelde groei voor de verzekeringsinstellingen 7,5% zou bedragen over de periode 2025-2029, terwijl die voor de andere instellingen (RIZIV, HZIV, NMBS, enz.) 3,2% zou bedragen. Volgens de nationale rekeningen bestaan de werkingskosten van het RIZIV uit 78% lonen en 22% aankopen van goederen en diensten.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	151	191	240	291	349

Bronnen van onzekerheid

Het Federaal Planbureau spreekt zich niet uit over het realiteitsgehalte van de maatregel of over de secundaire effecten die de maatregel zou kunnen hebben op de goede werking van de ziekenfondsen of op de terugbetaling van medische kosten.

We passen ontwikkelingssamenwerking binnen een bredere economische en veiligheidsagenda (603)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

De federale uitgaven aan Officiële Ontwikkelingshulp worden volledig geschrapt. Het directie generaal ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp van FOD buitenlandse zaken houdt op te bestaan, enkel multilaterale en multinationale verdragen blijven voorlopig federaal. De regio's zijn vrij om zelf het beleid rond ontwikkelingssamenwerking vorm te geven, en te herschikken als onderdeel van een economische en veiligheidsagenda.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De budgettaire impuls komt overeen met uitgaven met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking in de federale begroting 2024 (o.a. uitgaven van de directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp bij FOD Buitenlandse zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking).

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	1432	1432	1432	1432	1432

Bronnen van onzekerheid

De impuls houdt geen rekening met de mogelijke gevolgen van het opgeven van sommige van onze internationale toezeggingen inzake ontwikkelingssamenwerking.

We besparen op de werkingskosten van het politiek apparaat (604)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

Deze maatregel omvat besparingen op het politiek apparaat. De werkingskosten van de Senaat en de provinciebesturen worden afgeschaft; er wordt een indexsprong toegepast op de partijdotaties; de federale kabinetten worden verkleind; en het aantal Kamerleden en Vlaamse parlementsleden wordt verminderd. Verder wordt er bespaard op de Civiele lijst, koninklijke schenking en andere kosten van de monarchie, en op buitenlandse reizen van de federale regering.

Tijdspad

01/01/2025

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De budgettaire impuls is gebaseerd op de door de partij vermelde bedragen.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	233	233	234	235	236

Moelijkheden bij de tenuitvoerlegging

Het is onzeker of deze maatregel op korte termijn toepasbaar is.

We hervormen de uitbetaling van de werkloosheidsuitkeringen: deel administratiekosten (605)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

We versterken de administratieve diensten van de RVA zodat zij volledig kan instaan voor de uitbetaling van alle werkloosheidsuitkeringen. De administratiekosten die de RVA betaalt aan de vakbonden vallen daardoor weg.

Tijdspad

01/01/2026

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De werkingskosten van de vakbonden, zoals vastgelegd in de meerjarenplannen van de FOD, worden afgeschaft. Er wordt een verhoging van de werkingskosten van de RVA met 20 miljoen toegekend om de betaling van de door de vakbonden beheerde werkloosheidsuitkeringen over te nemen.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	0	200	204	210	214

Bronnen van onzekerheid

Er kon niet worden nagegaan of de verhoging van de werkingskosten met 20 miljoen voldoende is om de RVA effectief in staat te stellen de taken van de vakbonden over te nemen.

We maken de vakbondspremies belastbaar (606)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

We schaffen de voordelige fiscale behandeling van vakbondspremies af en maken deze belastbaar.

Tijdspad

01/01/2026

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De weerhouden impulsraming gaat uit van 3.349.036 vakbondsleden (1), een gemiddelde vakbondspremie van 90 euro dat belast wordt aan het gemiddelde marginale tarief in de personenbelasting voor loontrekkenden van 32,73%. (1) Bron: Blaise, Pierre en Faniel, Jean (juli 2023), "Les syndicats en Belgique : l'illusion de la puissance ?", Tour d'Europe des syndicats, Institut Montaigne.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	0	99	99	99	99

Bronnen van onzekerheid

De impulsraming is gebaseerd op macrogegevens. Microgegevens zijn immers niet beschikbaar aangezien vakbondspremies niet aan bedrijfsvoorheffing onderworpen zijn, en ook niet vermeld worden op de fiscale fiches.

We beperken de instroom inzake migratie (607)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

We besparen op de asielfactuur door de opvangcapaciteit terug te brengen naar de spreidingsnorm opgelegd door EU: 12000 plaatsen. Dit beschouwen we als een absoluut maximum. We nemen maatregelen om de netto-instroom de komende jaren daaronder te houden of op 0 te zetten. We maken dus zo veel mogelijk gebruik van de mogelijkheid om een bijdrage te betalen per asielzoeker in plaats van deze asielzoekers op te vangen. Daarnaast voorzien we enkel nog collectieve opgang; financiering van lokale opvanginitiatieven worden geschrapt. Ruim 3000 gevangenen in onze gevangenissen zijn illegaal in België. We sturen minstens de helft terug naar land van herkomst.

Tijdspad

Afbouwschema tussen 2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De berekening van de besparingen komt ten eerste overeen met een afschaffing van de uitgaven van Fedasil. Daarenboven houdt de impuls rekening met door de partij ingevoerde specifieke maatregelen, zoals de terugkeer van illegale gevangenen. Ten derde houdt de berekening van de besparingen rekening met de aanvullende uitgaven van 20000 euro per asielzoeker die het gevolg zijn van het niet opvangen van het door het spreidingsplan opgelegde minimum van 12000 asielzoekers.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	293	508	528	548	548

Bronnen van onzekerheid

De beperking van de opvangcapaciteit voor asielzoekers is geen garantie voor een vermindering van het aantal asielzoekers. Het FPB kan dit effect niet kwantificeren en de beoordeling houdt er dan ook geen rekening mee. Bovendien is het FPB niet in staat om bepaalde componenten van de begrotingsimpuls te verifiëren.

We voorzien een structurele verhoging van het budget voor de kerntaak veiligheid (608)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Werking van de overheid

Technische modaliteiten

Het budget voor onze veiligheidsdiensten wordt structureel verhoogd. Een deel daarvan wordt gebruikt om sneller aan onze internationale defensieverplichtingen te voldoen.

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De budgettaire impuls neemt de door de partij geplande bedragen over. Die bedragen worden toegewezen aan defensie (72%), federale politie (15%), douane (5%), gevangnissen (5%), gerechtsgebouwen (1%), noodcentrales (1%), en de Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (1%).

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-100	-200	-300	-400	-500

We voorzien een tijdelijke investeringsimpuls voor defensie, digitalisering en de energietransitie (SMR, ...) (701)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Overheidsinvesteringen

Technische modaliteiten

Bovenop de structurele verhoging van de middelen voor de kerntaken van de overheid, voorzien we ook een tijdelijke enveloppe om de investeringen in defensie, energietransitie en digitalisering op te voeren.

Tijdspad

2025-2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De budgettaire impuls neemt de door de partij geplande bedragen over. De bedragen worden toegewezen aan defensie (70%), energietransitie (20%) en digitalisering (10%). Met het model QUEST werden enkel de effecten van de niet-defensie investeringen doorgerekend.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-1500	-1000	-500	-250	-50

We verkopen niet-strategische overheidsparticipaties: we spreiden de opbrengst gelijkmatig in schuldafbouw en extra investeringen (defensie en energie) (702)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Overheidsinvesteringen

Technische modaliteiten

We verkopen de niet strategische overheidsparticipaties in onder andere Proximus, Belfius, Bpost, Ageas, en BNP Paribas en de Nationale Loterij. De helft van de hierdoor beschikbare gekomen middelen gaat naar schuldafbouw, de andere helft naar investeringen in defensie en energietransitie.

Tijdspad

2029

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

De waarde van de participaties wordt geschat op basis van de beurskoers in februari 2024 voor beursgenoteerde bedrijven en op basis van een veronderstelde koers-winstverhouding voor Belfius. De helft van de participatie in Belfius wordt verkocht. De waarde van de Nationale Loterij kon niet worden geschat.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	0	0	0	0	10000

Bronnen van onzekerheid

De waarde van de participaties in 2029 kan aanzienlijk verschillen van de geschatte waarde in 2024.

We verlengen maximaal de levensduur van zoveel mogelijk kerncentrales (801)

Categorie waartoe de maatregel behoort

Energie, mobiliteit, milieu, klimaatverandering

Technische modaliteiten

We schaffen de wet op de kernuitstap af en houden zoveel mogelijk bestaande kerncentrales langer open. De nucleaire rente houden we de komende jaren op het niveau van 2024.

Tijdspad

geleidelijke invoering 2025-2027

Berekeningswijze van de budgettaire impuls

Er zijn meerdere hypothesen gemaakt om de kosten van deze maatregel te berekenen:

- Het gaat enkel om de verlenging van de volgende centrales die momenteel in bedrijf zijn: Doel 1 en 2 en Tihange 1 (totale capaciteit = 1852 MW).
- Kosten van de verlenging = €1000M/GW.
- Kosten van de verlenging gespreid over de 5 jaar van de legislatuur.
- Geen inkomsten (nucleaire rente).

De totale kosten bedragen €1,852 miljard, waarvan 50% wordt gedragen door de publieke sector.

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impuls (mio €)	-185	-185	-185	-185	-185

Moeilijkheden bij de tenuitvoerlegging

De uitvoering van de maatregel op korte termijn (2025) is onzeker (met name de voorafgaande toestemming van het FANC, schrapping van de wet van 31 januari 2003 houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie).